

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

ВИСНОВОК

До протоколу № 126
від 10 серпня 2023 року

**до проекту Закону України про професійну освіту
(реєстр. № 4207-1 від 26.10.2020), внесеного народними депутатами
України Коваль О.В., Бабаком С.В., Колебошиним С.В. та іншими
народними депутатами України**

Головним комітетом з опрацювання законопроекту є Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій.

Авторами зазначається, що метою проекту Закону України про професійну освіту (реєстр. № 4207-1 від 26.10.2020) (далі – законопроект) є створення єдиної системи професійної освіти в Україні для самореалізації людини в умовах ринку праці, забезпечення ринків праці кваліфікованими кадрами, з урахуванням потреб та особливостей регіонів, забезпечення узгодженості правових умов формування та реалізації державної політики у сфері професійної освіти, дерегуляція та уніфікація правовідносин у сфері здобуття професійної освіти. Законопроект є альтернативним до проекту Закону України про професійну (професійно-технічну) освіту (реєстр. № 4207 від 12.10.2020).

Комітет отримав експертні висновки до законопроекту наприкінці 2020 року.

Головне науково-експертне управління висловлює низку зауважень до змісту законопроекту.

ГНЕУ зазначає про такі недоліки: у проекті відсутній єдиний підхід до місця розташування термінів, наявність у ньому низки загальних положень щодо діяльності держави, присутні приписи, доцільність та обґрунтованість включення яких є сумнівною у зв'язку з їх урегульованістю чинними нормами законодавства, не знайшли свого відображення у законопроекті питання соціального захисту окремих категорій здобувачів професійної освіти, викликають застереження запропоновані у проекті положення щодо регулювання трудових відносин педагогічних працівників, потребує уточнення правовий статус та місце таких учасників освітнього процесу як наставники суб'єктів господарювання, потребує доопрацювання положення про

можливість безоплатного гарячого харчування окремих категорій здобувачів професійної освіти, турбує зменшення типів закладів професійної освіти, неузгодження порядку формування та повноваження наглядової ради закладу професійної освіти з Законом України «Про освіту». Висловлюються також інші зауваження, пропозиції та застереження до положень законопроекту, в тому числі, щодо техніко-юридичного корегування.

Узагальнюючий висновок ГНЕУ: законопроект потребує доопрацювання.

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (назва відомства на час надання експертного висновку) не підтримує законопроект у запропонованій редакції.

Мінекономіки до законопроекту робить зауваження щодо наступного: неузгодженості положень про державно-приватне партнерство з чинним у цій сфері законодавством; визначення розмірів посадового окладу педагогічного працівника, який врегульовано Законом України «Про освіту»; неузгодженості деяких термінів і понять із законодавством у сфері праці та зайнятості; врахування потреб ринку праці при плануванні і фінансуванні професійної освіти замість такого врахування при замовленні на підготовку кадрів; присвоєння професійної кваліфікації закладом професійної освіти, а не кваліфікаційним центром; до видачі свідоцтва за результатами двох різних типів підготовки; до затвердження стандартів професійної освіти центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки та Спільним представницьким органом сторони роботодавців на національному рівні замість центрального органу виконавчої влади у сфері праці, зайнятості населення та, трудової міграції, трудових відносин та соціального діалогу, як з органом, який затверджує професійні стандарти; до визначення рівня освіти для педагогічних працівників, оскільки це визначено Міжнародною стандартною класифікацією занять і в Національному класифікаторі України ДК 003:2010 «Класифікатор професій»; до освітньо-кваліфікаційних рівнів професійної освіти; врегулювання трудових відносин суб'єктів освітньої діяльності із законодавством про працю; неузгодженості положень законопроекту щодо ліцензування; щодо проведення інституційного аудиту закладів професійної освіти та іншого.

Пропонується доповнити законопроект видами документів, що видаються за результатами підтвердження неформального та інформального навчання; доопрацювати його в частині типів закладів освіти з визначенням їх повноважень; прописати положення про оплату праці здобувачів освіти за фактично виконаний обсяг робіт під час практичної підготовки на умовах визначених трудовим договором; умовами, на яких будуть залучатися асистенти здобувача професійної освіти; до визначення права здобувачів освіти на трудову діяльність у навчальний час під час практичної підготовки додати слова «за місцем проходження практики» та інші пропозиції.

Міністерство фінансів України не підтримує даний законопроект.

Мінфін зазначає, що проект Закону України не узгоджується з положеннями Бюджетного кодексу України, зокрема, не подано фінансово-економічного обґрунтування з відповідними розрахунками.

Висловлюються зауваження також щодо включення наукової роботи до робочого часу викладачів та до визначення розмірів стипендій здобувачів професійної освіти.

Міністерство освіти і науки України має зауваження до обох законопроектів щодо професійної освіти, які зареєстровані у Верховній Раді України. У кожному з них є різне бачення майбутнього як сфери професійної (професійно-технічної), так і фахової передвищої освіти, що потребує ретельного аналізу.

МОН пропонує під час розгляду зазначеного законопроекту врахувати пропозиції і зауваження, що додаються ним у порівняльній таблиці.

Ці пропозиції стосуються уточнення деяких термінів, положень про здобуття та кваліфікації професійної освіти, практичної підготовки здобувачів професійної освіти, оцінювання результатів навчання та присудження (присвоєння) кваліфікацій, норми щодо забезпеченню стипендій, робочого часу та оплати праці педагогічних працівників, інших положень законопроектів.

Також Міністерство пропонує створити робочу групу за участю зацікавлених сторін – представників закладів освіти, місцевих органів управління освітою, роботодавців та громадськості з метою опрацювання законопроектів про професійну (професійно-технічну) освіту (реєстр. № 4207 від 12.10.2020) та про професійну освіту (реєстр. № 4207-1 від 26.10.2020), для напрацювання законопроекту, який враховуватиме потреби суспільства й економіки і сприятиме розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти в Україні.

Міністерство соціальної політики України повідомляє, що пропозицій та зауважень до законопроекту немає.

Міністерство внутрішніх справ України в основному базує свої пропозиції на необхідності правового регулювання закладів освіти зі специфічними умовами навчання, яке недостатнє у цьому законопроекті.

Крім того, МВС висловлює застереження в частині права здобуття професійної освіти іноземцями та особами без громадянства щодо узгодження його з національним законодавством у цій сфері.

Тому МВС пропонує відповідне доопрацювання і готове долучитися до роботи.

Інститут законодавства Верховної Ради України в цілому підтримує ініціативу законодавчого врегулювання у сфері професійної (професійно-технічної) освіти та приведення його у відповідність до європейських стандартів у цій сфері,

Інститут законодавства вважає, що у законопроекті відсутня система цілісності юридичних понять, відсутні положення, які б визначали правовий статус наставника суб'єкта господарювання, відсутнє положення про видачу документів, що засвідчують здобуття повної загальної середньої освіти.

Висловлюються застереження та пропозиції щодо кількості типів закладів професійної освіти; визначення видів навчальної роботи педагогічних працівників, що встановлюються закладом професійної освіти та інше.

Громадська організація «Всеукраїнська асоціація працівників професійно-технічної освіти» (ВАПП) провела власне обговорення законопроекту із регіональними асоціаціями та закладами професійної (професійно-технічної) освіти, які надали значну кількість зауважень, пропозицій, заперечень до певних положень законопроектів, зокрема щодо трактувань окремих принципів, понять та термінів, а також висловили підтримку значної кількості задекларованих ідей, закладених у проєкті.

ВАПП пропонує сформувати фахову робочу групу для розроблення нової редакції законопроекту та висловлює готовність долучитися до роботи такої групи.

Федерація роботодавців України зазначає, що зазначений проєкт Закону повною мірою відображає бачення Федерації роботодавців України щодо подальшого розвитку системи освіти, таким, що відповідає сучасним європейським підходам, а також стане відправною точкою якісних перетворень системи освіти.

ЦК Профспілки працівників освіти і науки України основні свої зауваження спрямовує на недопущення знищення ланки фахової передвищої освіти цим законопроектом та звертаються з проханням – унеможливити його прийняття.

Цей законопроект як і основний (4207 та 4207-1) був включений до порядку денного для розгляду його на засіданні Комітету з питань освіти, науки та інновацій 10 лютого 2021 року. Проте, за результатами обговорення обох законопроектів було прийнято рішення відкласти їх розгляд та, відповідно, підготувати інший законопроект, який буде внесено на розгляд Верховної Ради України народними депутатами – членами Комітету з питань освіти, науки та інновацій.

До підготовки якісного тексту законопроекту було вирішено долучити фахівців, компетентних у питаннях професійної освіти, які комплексно бачать проблеми цього складника освіти, володіють знаннями щодо європейських стандартів у цій сфері та мають державницький підхід до розвитку освіти та забезпечення прав громадян України на доступ до якісної професійної освіти.

На тому ж засіданні Комітету було затверджено склад робочої групи з розроблення нової редакції законопроекту.

При розробленні нової редакції законопроекту були враховані пропозиції та зауваження, надані в експертних висновках до законопроекту.

12 листопада 2021 року в Офісі Президента відбулося спільне засідання Консультативної ради з питань сприяння розвитку системи загальної середньої освіти й Ради з питань розвитку професійної (професійно-технічної) освіти, які були утворені указами Глави держави № 55 та № 130, на якому відбулося обговорення розробленого робочою групою законопроекту.

Наразі розроблений у 2021 році законопроект потребує перегляду концептуальних підходів до підготовки кваліфікованих кадрів в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови України.

Враховуючи вищезазначене та заслухавши Голову Комітету з питань освіти, науки та інновацій Сергія Бабака, Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про професійну освіту (реєстр. № 4207-1 від 26.10.2020), внесений народними депутатами України Коваль О.В., Бабаком С.В., Колебошиним С.В. та іншими народними депутатами України за результатами розгляду його в першому читанні відхилити.

2. Суб'єкту права законодавчої ініціативи рекомендувати підготувати та внести на наступній десятій сесії дев'ятого скликання Верховної Ради України оновлену редакцію законопроекту.

3. Доручити виступити від Комітету при розгляді цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України народному депутату України, голові підкомітету з питань професійно-технічної та фахової передвищої освіти Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Ользі Коваль.

Голова Комітету

Сергій БАБАК